

radio telegrafien

MEDLEMSBLAD FOR
RADIOTELEGRAFISTFORENINGEN AF 1917
NR. 1 2017
100. ÅRGANG

Fødselsdage

FEBRUAR

16. februar 90 år	1489 Gustav Welms
20. februar 60 år	4059 Kirsten Marie Jensen
26. februar 80 år	2481 Preben Bukholt
28. februar 50 år	4935 Jesper P. Christensen

MARTS

1. marts 75 år	2763 Thorkild Sandbeck
4. marts 75 år	3102 Poul Borreschmidt Hansen
4. marts 60 år	4093 Poul Erik Nissen
8. marts 85 år	1405 Karl J. Jensen
10. marts 70 år	4920 Jørgen Christensen
18. marts 75 år	2495 Erik Alexis Petersen
18. marts 60 år	4699 Jakob J.M. Petersen
26. marts 70 år	5031 Kirsten Schmidt

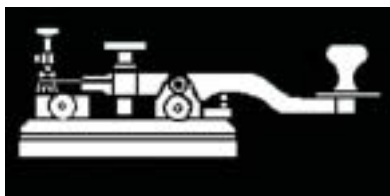
APRIL

1. april 60 år	4193 Lise Kjeldgaard
4. april 75 år	2895 Erik Hellerup Madsen
5. april 75 år	2508 Ejvind Kroun Frandsen
6. april 80 år	2265 Alice Ellingsen
10. april 75 år	2681 Hans Ove M. Hansen
28. april 80 år	4424 Preben Ove Nielsen

MAJ

13 maj 80 år	3279 Peder Tonny Fabricius
14. maj 80 år	1887 Ole William Ullby
21. maj 75 år	3766 Ib Westergaard Andersen
22. maj 75 år	2593 Bent Jensen Christiansen
24. maj 85 år	5654 Bent Møller
27. maj 60 år	4611 Nina Ørbæk Bertelsen

Foreningen ønsker tillykke!

radio telegrafen

Medlemsblad for
Radiotelegrafistforeningen af 1917

Nr. 1
Februar 2017
100. årgang

ISSN: 0033-8508

Redaktion:

Jan Preisler
(Ansvarshavende)

Udgiver:

Radiotelegrafistforeningen af 1917
Gl. Køge Landevej 55, 5.sal
2500 Valby
Telefon 33 14 19 17
Girokonto: 540 - 1917
Netbank: 43105401917
E-mail: raf1917@post.tele.dk
www.raf1917.dk

Oplag:

500 eksemplarer

Telefontid:

Tirsdag og torsdag 11.00-14.00

Kontoret i Grønland:

Postboks 1372
3900 Nuuk

Formand:

Carol Ann Thrane
Tlf. 38 71 40 88

Forretningsfører:

Vagn Klovborg
Tlf. 56 63 09 59

Kontorvikar:

Birger Riis-Hansen

Redaktion og layout:

Bodil Laursen og Jan Preisler

Deadline for nr. 2

1. maj 2017

Produktion:

Special-Trykkeriet Viborg a/s
Livøvej 1,
8800 Viborg
Telefon 86 62 40 33

Forside: Steen Winkel på færgen
„Strynø“s vogndæk. Foto Jan Preisler

Snart på pension.....

I dag er det en lidt speciel dag for mig. I dag er der nemlig præcist 2 måneder til, at jeg bliver sendt på pension. Det er sådan set første gang, siden jeg fik min seniorfratrædelsesaftale sidste år, at der **rigtig** går op for mig, at nu er klokken ved at falde i slag.

Det bliver dejligt at kunne sove længe om morgenen og gøre en masse hyggelige ting med venner og familie, men det er alligevel underligt ikke længere at skulle beskæftige sig med det arbejde, som har været en stor del af mit liv de seneste 31 år. Det går ikke altid, som præsten prædiker, for jeg ville gerne have fortsat et par år endnu på arbejdsmarkedet.

For et par uger siden mødte jeg rent tilfældigt en af mine tidligere kolleger, som spurgte mig om, hvordan det gik med mig. Han blev straks „tæppebombet“ med en række beklagelser over, at jeg allerede nu skulle på pension. Han lyttede til mine beklagelser med stor sympati men sagde så stille, at jeg skulle være glad for, at jeg i det mindste havde fået lov til at blive på arbejdsmarkedet så længe, at jeg kunne gå lige på pension. Han og flere af vore gode kolleger var blevet skibet af flere år forinden, i en af de fyringsrunder, som desværre har ramt mit firma flere gange.

Og han har jo så evig ret. Så nu har jeg besluttet mig for (trods alt) at tænke positivt og bl.a. glæde mig over pensionen – den udmærkede pension, som jeg vil få udbetalt, takket være vores RAF-overenskomst.

Nu håber jeg bare på, at jeg kan få et langt „opium“. Desværre er der alt for mange af mine kære kolleger fra firmaet, som ikke fik et godt langt otium.

For en sikkerheds skyld banker jeg lige under bordet 7-9-13.

Og mens vi nu er i det positive hjørne: Der skal igen være Danmarksindsamling til fordel for „de fattige“. TV har stablet et stort show på benene til på lørdag, og en række af vore gode kunstnere optræder – gratis formoder jeg.

Sidste gang, for et par måneder siden, da der også var Danmarksindsamling til fordel for „de fattige i Danmark“, „nedkom“ regeringen med en ny regering og 7 nye ministre, heraf de to i helt nye ministerier. Selvfølgelig var det for at få ministerkabalen til at gå op, men det føltes bare så underligt, at der skulle skrues op for statens udgifter i stor stil (ministerløn, ministerbiler med chauffører, ministerpensioner) lige præcist den dag, hvor vi samlede ind.

Men nu skal jeg være positiv igen! Der bliver naturligvis ikke oprettet flere nye ministerier på lørdag.

Carol Ann Thrane

*Carol Ann Thrane
Formand*

*Henning Poulsen
Næstformand*

Jørgen Lund-Ertel

Kjeld R. Rasmussen

Ingemann Ganderup

Nyt fra FU

Fridagene juleaftensdag, nytårsaf- tensdag, 1. maj og Grundlovsdag:

Den af Akademikernes Centralorganisation (AC) anlagte voldgiftssag vedr. opsigelse af de arbejdsgiverbetalte fridage i SKAT er nu afgjort. AC fik IKKE ret i, at de arbejdsgiverbetalte fridage var en integreret del af akademikeroverenskomsten. Samtidig blev det fastslået, at dagene var kutymemæssige fridage, og at SKATs opsigelse af de arbejdsgiverbetalte fridage var sket korrekt.

Den nævnte sag har bevirket, at CFU – Centralorganisationernes Fællesudvalg – har anmodet finansminister Claus Hjort Frederiksen om et møde. CFU ønsker en drøftelse om Finansministeriet/Moderniseringsstyrelsens ageren som arbejdsgiver. CFU oplever, at dialogen er fraværende, og at Finansministeriet/Moderniseringsstyrelsen som arbejdsgiver ensidigt træffer afgørelser, der har vidtrækkende konsekvenser for den enkelte.

Derfor vides det endnu ikke, om afgørelsen i sagen får indflydelse på RAF's medlemmer.

Docplayer.dk

På foranledning af et af foreningens medlemmer har Forretningsudvalget undersøgt, om der eventuelt kunne gøres noget for at få foreningens medlemmers og foreningens data slettet fra siden.

Docplayer.dk er en dansk søgemaskine, der er oprettet og styret fra Rusland.

Der er flere foreninger, både faglige og sociale, der har forsøgt at få den stoppet.

Da der imidlertid ikke foregår noget ulovligt, selvom Dansk Journalistforbund mener at rettighedsloven overtrædes, vil dk-hostmaster.dk, der administrerer tildeling af og opsyn med de danske web-domæner, ikke lukke siden.

Docplayer.dk gennemsøger en masse hjemmesider og lignende, og suger oplysninger op.

Foreningen kan kun stoppe dette, ved at lukke vores hjemmeside, eller dele af den helt ned for uvedkommende, således at der kun er adgang for medlemmer af forenin-

gen.

De oplysninger der allerede ligger og cirkulerer i det offentlige rum, kan vi desværre ikke gøre noget ved.

Under hensyn til ovennævnte har Forretningsudvalget besluttet, at adresser for fødselarer ikke længere figurerer i bladet. Såfremt et medlem måtte ønske oplysning om en af fødselarerne, kan man henvende sig til kontoret.

Nyt fra Grønland

Pr. 1. januar 2017 er der indført nye regler om skattemæssig fradragsret for indbetalinger til pensionsordninger. De nye regler medfører, at der ikke mere vil kunne foretages fradrag i den skattepligtige indkomst af pensionsbidrag til pensions-selskaber, som ikke er hjemmehørende i Grønland.

PFA har oplyst, at man vil informere hvert enkelt medlem, ligesom man har til hensigt at afholde informationsmøde i Nuuk.

Informationen skulle have været udsendt men er blevet forsinket, formentlig fordi ikke al følgelovgivning er faldet på plads.

Der er dog via foreningen sendt information til tillidsrepræsentanterne

Nuuk - foto Søren Laursen

Mindeord

Gerda Vilholm er død 73 år gammel. Gerda Vilholm døde under et ophold i Aasiaat, hvor hun midlertidigt arbejdede som radioekspedient på Aasiaat Radio. Hun vil dog frem for alt blive husket for sit mangeårige og engagerede virke i Tasiilaq. Gerda Vilholm kom til byen i 1984, men hendes tilknytning til Grønland går tilbage til 1968, da hun blev ansat som sonde-medarbejder i det daværende GTO. Hun var i de følgende år udstationeret i Narsarsuaq, Danmarkshavn og Ittoqqortoormiit, før hun slog sig ned i Tasiilaq.

I 1989 etablerede Gerda Vilholm Neriuseraaq Boghandel, som hun med humor og sans for det underspillede også kaldte for Verdensuniversitetet. Her kunne hun servicere de turister, som i stigende grad kom til byen. Postkort og landkort var det sparsomme udvalg i starten, men sortimentet blev hele tiden udvidet, og da hjemmet på et tidspunkt blev for lille til hendes forretning, købte hun et større hus, så kaffe, the og pølser også kom på hylderne.

Den lille caféshop blev omdrejningspunkt for Gerda Vilholms alsidige erhvervsaktiviteter og hun har været knyttet til Grønlands Erhverv siden 1996. Da hun døde, var hun formand for GE's lokalafdeling i Tasiilaq samt medlem af GE's bestyrelse.

Politik fyldte en stor del af hendes liv. Siden 2008 stillede hun op til samtlige valg for Demokraterne, men blev dog ikke indvalgt. Men i stedet fik hun sat sit præg på partiet som bl.a. kasserer og indtil sin død som sekretær i Tasiilaq.

Som lokal ildsjæl, der ville det bedste for Tasiilaq, lavede hun tilbage i 2010 en hjemmeside med navnet Sukagaut, opkaldt efter en avis som flere år tidligere måtte lukke. Ved hjælp af den hjemmeside blev byens borgere informeret om lokale initiativer.

Udover sit danske modersmål lærte hun sig vestgrønlandsk og i Tasiilaq lærte også hun at tale østgrønlandsk, muligvis som den eneste dansker.

Gerda Vilholm bliver bisat i Tasiilaq.

Æret være Gerda Vilholms minde.

Radiotelegrafist Niels Anker Larsen

Jeg mødte Niels Anker første gang som ung elev på radioskolen på Lyngby Radio i 1970, og jeg husker ham som en munter og hyggelig gut, der ligesom så mange af os andre sommetider fik lidt for meget indenfor vesten. Nogle vil nok kalde hans liv for „farverigt“. Jeg vil kalde det rigt på oplevelser og sjove gøremål.

NAL, som han blev kaldt, sejlede i 7 år kloden rundt som radiotelegrafist. Så var han hjemme på ferie og fik et afløserjob på Lyngby Radio, men søen kaldte igen og pengene var jo gode. I 1970 blev han fastansat på Lyngby Radio, og her blev han i mange år og holdt sit 25 års jubilæum her.

Han underviste i fritiden også folk, som skulle have radiocertifikat, og her mødte jeg ham som censor for Søfartsstyrelsen. Undervisningen foregik på hans fiskekutter af ældre dato. Den hed i starten „Psykopat“, men det var et træls navn, så den blev hurtigt omdøbt til „Hobitten“.

Sidst i halvfemserne blev der åbnet for frivillig fratræden på ret gode betingelser, og det tog NAL så imod sammen med 4-5 andre telegrafister, og så blev han pensionist og passivt medlem af Radiotelegrafistforeningen.

Efter pensioneringen flyttede han til Søby på Ærø, og vi mødtes ind imellem på Skipperkroen i Marstal, hvor hans bror, der sejlede som styrmand, en gang også var med. Her hyggede vi os og fortalte løgnehistorier fra de gode gamle telegrafistdage.

NAL blev 76 år.

Æret være hans minde.

Henning Poulsen

SKEMA FOR OPSTILLING AF KANDIDATER TIL REPRÆSENTANTSKABSVALG.

I henhold til foreningens vedtægter er det nu tiden for opstilling af kandidater til valg til foreningens repræsentantskab for perioden 1. januar 2018 til 31. december 2022.

Alle aktive medlemmer er valgbare.

Medlemsnr.:

Navn:

Sektor Danmark Grønland

Er du selv villig til at lade dig opstille? Ja Nej

Opstiller

Medlemsnr.:

Navn:

Sektor Danmark Grønland

som kandidat til repræsentantskabsvalget.

BEMÆRK: DER MÅ GERNE OPSTILLES FLERE KANDIDATER.

Har den opstillede kandidat indvilget i opstilling: Ja Nej

Opstillingsforslag skal være foreningens kontor i hænde senest 31. marts 2017.

Skemaet kan også kopieres fra foreningens hjemmeside www.raf1917.dk

Skemaet kan sendes pr. post eller email til raf1917@post.tele.dk

Eller:

Send alle oplysninger nævnt i skemaet pr. email til foreningen. HUSK eget navn og medlemsnr.

Veteranfrokoster

Fredericia

Onsdag den 22. marts kl 11.00 inviteres veteranerne fra foreningen til den gamle garnisonsby Fredericia!

Museumsbesøg og veteranfrokost, så kan man næsten ikke ønske mere.

Lige inden for Danmarksporten ved Landsoldaten ligger den gamle, gule vagtbygning, hvor der nu er indrettet et fint lille museum for Jyske Telegrafregiment. Her begynder vort besøg i byen, som stadig er omkranset af sine volde og voldgrave.

Telegrafregimentets Historiske Samling viser udviklingen af den organiserede kommunikation fra 1800-tallets optiske telegrafer over den elektroniske trådtelegraf, til udviklingen samt anvendelsen af telefoner, radioer og fjernskrivere.

Hertil kommer udstyr til hemmeligholdelse af signalernes indhold. Meget af udstyret er endvidere udstillet i funktionsdygtig stand.

Der rådes tillige over et bibliotek med tekniske beskrivelser, litteratur om signaltjenesten og bøger om dansk

militær fra 1600-tallet til nutidens indsættelse i internationale operationer.

Som nævnt mødes vi klokken 1100 ved det lille museum!

Der er meget at se på, men kl 12.30 venter os en lækker buffet hos Isabella's, en hyggelig restaurant beliggende i Vendersgade nr 20, blot en fem minutters spadseretur fra museet.

Radiotelegrafistforeningen er vært, og vi kan glæde os til en alsidig buffet samt en stor fadøl og en snaps pr deltager. Drikkevarer derudover afregnes direkte med restauranten.

Kommer man med tog til Fredericia, er der 800 m til Danmarksporten, ca. tyve minutters gang.

Der er også en bybus, nr. 3, fra Banegården, som kører 2 gange i timen, stå af i Norgesgade, herfra ca 4 min til museet, og her er du midt i smørhullet med kort afstand til både museum og Isabella's Restaurant.

Man kan parkere gratis de fleste steder i Fredericia, men husk at følge skiltningen og stille P-skive. På banegården kan man parkere gratis og ubegrænset ved begge udgange. Dog er pladserne tættest på banegården tidsbegrænsede, så hold øje med skiltningen.

Deltagerantal max 30 efter princippet først til mølle

Tilmelding senest torsdag den 16. marts 2017 til Thorbjørn thorbjrnk@gmail.com eller Bodil kontraposto@hotmail.com

Bliver du forhindret efter tilmelding, så husk at melde afbud!

Vel mødt og på gensyn Bodil Laursen og Thorbjørn Knudsen

København

Vi mødes i Sundby Sejlforenings pejsestue kl. 12 onsdag den 15. marts 2017.

RAF1917 byder på 3 gode stk. smørrebrød + en øl og en dram.

Der er plads til 50 deltagere, og ekstra forplejning er for egen regning.

Bus 177 fra Metrostation Lergravsparken eller bus 178 fra Metrostation Femøren, desværre kun én gang i timen, men de kører helt frem til Sundby Sejlforenings port.

Alternativt metroen til station Øresund og små 10 minutters spadseretur.

Tilmelding gerne nu, men i hvert fald senest 13/3 om eftermiddagen på e-mail riis-h@comxnet.dk eller på tlf.nr. 20620087 alle dage efter kl.12.

Husk at melde afbud, hvis du har tilmeldt dig, men bliver forhindret.

På festligt gensyn

Birger

Eet er et SØ-Kort at forstaa...

Den 1. juli 2013 overtog Langelands Kommune besejlingen af overfarten mellem Rudkøbing og øen Strynø. Strynøboerne havde i 1966 stiftet Strynø-Rudkøbing Færgeselskab A/S, og man besejlede øen med færgen „Strynøen“. Men nu stod den aldrene færge efterhånden ikke mere mål med trafikken til og fra øen, og at investere i ny færge og færgelejer var en uoverstigelig udfordring for færgeselskabet. Man henvendte sig derfor til Langeland Kommune med forslag om, at kommunen overtog færgedriften. Med tilsagn om et tilskud fra statens færgepulje på 36 mio. kr. til en ny færge, besluttede politikerne i kommunen at imødekomme anmodningen.

Besejlingen af Strynø sker nu med den nye færge „Strynø“. Færgens

skrog blev bygget på værft i Polen og den endelige færdiggørelse stod Hvide Sande Skibs- og Bådebyggeri for.

En torsdag med gråvejrsidst i januar fik jeg mulighed for at sejle med. Færgen ligger i Rudkøbing et par timer midt på dagen, og jeg ankom lidt tidligt, så bommen var nede og aktiviteten på færgen var minimal.

Skibets kaptajn, Steen Winkel, kunne med sin fjernbetjening lukke bommen op, så jeg kunne entre landgangsrampen. Et hold reparatører var i færd med at skifte nogle ruder i salonen. De var blevet ridsede, fordi færgen under ugunstige vindforhold og 6 knobs strøm kom i nærkontakt med en høj pullert yderst på molen. Fra kommunens side har man selvfølgelig planer om forbedring af

forholdene, da det jo i det lange løb er for dyrt at skulle skifte ruderne igen og igen.

Vi havde god tid før afgang, så det var muligt at kigge rundt i alle kroge af skibet.

Maskinrummet strækker sig i hele skibets længde. Maskinkraften er lige under 1000 hk, så man behøver ikke have en maskinmester ombord. Det faste personale klarer alt vedligeholdelsesarbejde selv. Motorrummet er i fineste stand – alt skinner og er pudset, og der findes ingen spor af spildt olie el.l. Steen kan i detaljer forklare hvad alle de forskellige rør, tanke, maskindele og indretninger betyder, og motoren kan betjenes ved finger-touch på en skærm. På broen er der selvfølgelig en helt tilsvarende skærm.

Passagersalonen strækker sig i styrbords side med behagelige sæder, kaffeautomat og handicaptoilet. Forrest i samme side er et lille mandskabslukaf med kaffemaskine, garderobe og toilet. Der er ikke noget kammer med sovemulighed, da færgen jo ikke er døgnbemandet.

Færgen er 36 meter fra for til agter og om sommeren, hvor man kan benytte det udvendige dæk, har man lov til at sejle med 98 passagerer, mens man om vinteren kun må have 58 passagerer med.

Ti minutter før afgang blev bommen åbnet, så de mange passagerer i bil, på cykel eller gående kunne komme ombord. Der er plads til 14 biler, og på denne tur var der næsten fuldt booket. Færgen kan sejles af en besætning på to mand, og på denne tur er det Steen Winkel og K.B.Andersen, der er påmønstrede. Steen og KB sørgede for at bilerne blev fornuftigt placeret – mit indtryk var, at de kendte alle de rejsende og havde gode kommentarer eller smil og nik til hver enkelt. Da alle var vel ombord, kunne vi begive os op i styrehuset, hvor Steen med sin fjernbetjening kunne lukke bommen og rejse kørerampen ved kajen, så ingen kunne komme galt af sted, hvorefter færgen bakkede forsigtigt ud i havneløbet. Da vi er vel ude i sejlrunden, og der ikke er anden trafik at tage hensyn til, kan

vi få en lille snak.

- Hvordan kan det være, at du nu fungerer som skibsfører på færgen her?

- Jeg har altid fra min tidligste ungdom haft lyst til søen. I 1970'erne startede jeg på Bonavista med lystfiskersejlads om vinteren og sejlad i Skandinavien om sommeren med sejl og turister. Min interesse for det maritime var vakt. Men i 1977 kom jeg under et stempeltræk på den gamle Alpha Diesel til skade med min ryg med et længere hospitalsophold til følge. Jeg måtte ikke sejle på dækket længere, kom under revalidering, på søfartsskole i Esbjerg og senere navigationsskole i Svendborg, hvor jeg blev radiotelegrafist i 1980. Frem til 1993 sejlede jeg som telegrafist i DFDS, og da telegrafien blev udfaset blev jeg administrationsleder og kom senere på kontor i Maritimt Personale der.

I ferier m.m. tjente jeg lidt skilling på Bonavista, hvor jeg efterhånden havde flere års sejltid på bogen. På søfartsskolen i Esbjerg havde jeg erhvervet mig et erhvervsduelighedsbevis i sejlads, og dette og sejltiden kom mig til stor nytte efter telegrafien blev udfaset.

I 1996 og blev ansat på Svendborg Navigationsskole, hvor jeg de følgende 3 år underviste i GMDSS.

Derefter sejlede jeg med lods båden i Storebælt. Nu havde jeg papirerne og sejltid, så jeg kunne be-

gynde på navigationsskolen i Marstal, og her erhvervede mig en kystskipper, og efter 12 mdr effektiv sejltid fik jeg skipperpapirerne på op til 500 tons. Siden 2010 har jeg så sejlet som skipper på Strynøfærgen, og før det på Livøfærgen og Femøfærgen.

- Der er ikke megen trafik at holde øje med her i farvandet?

- Nej, på denne årstid er det mest museumsskibene Samka og Caroline S., som kan finde på at sejle denne vej. Men når foråret kommer begynder lystbådene at komme. Og så er der en livlig trafik i dette farvand. Der skal man holde øjne og ører åbne, for

mærkelig nok vil de alle sammen lægge sig i sejlrenden. Og Strynø er et yndet udflugtsmål for lystsejlere.

- Hvor mange kaptajner er ansat på skibet?

- Vi er 8 ansat. Da det jo er et kommunalt færgerederi, har man forlangt, at vi skal være medlem af FOA. Gennem den forløbne tid har der været megen arbejde med at få det organisatoriske på plads, da den fagforening ikke er voldsomt gearet til vores personalegruppe. Jeg er fungerende tillidsmand og må indrømme, at FOA viser sig at være en god medspiller.

- Hvorledes er dine vagter?

- Jeg er jo heldig at bo ret tæt på (Svendborg). Enten går jeg formiddagsvagt fra 05.30-11.30 eller eftermiddagsvagt fra 14.00 til 22.30. Fra 1. maj ændres sejlplanen således at alle hverdagsvagter bliver på 14 timer med en indlagt middagspause. Så kan hviletiderne lige holdes, og vi når vores månedsnorm på lidt færre vagter. For Strynboerne bliver den nye sejlplan også et fremskridt.

Pludselig må Steen have fat i kikerten for at rette blikket mod en stor fugleflok i nærheden. Der er et rigt dyreliv i området – marsvin, sæler, ederfugle og havørne, for blot at nævne nogle. Steen fortæller, at han aldrig bliver træt af at sejle i det farvand under skiftende årstider med

smukke solopgange og –nedgange og havets forskellige udtryksformer. Der er nogle vindretninger, som besværliggør landing i hhv. Rudkøbing og Strynø, men med års erfaring har Steen indtil nu løst opgaven tilfredsstillende.

På Strynø bor omkring 160 personer. Det er en aktiv øbefolkning med nytillflyttere, som gør et stort arbejde for at trække nye beboere til øen. Der er skole med elever t.o.m. 4 klasse. Og så er der et utal af foreninger, så hvis man har lyst til at indgå i øens sociale liv, er der rige muligheder.

Billetpriserne er overkommelige – på det seneste har man fra regeringens side jo også givet øfærgerne en hjælpende hånd. Strynøboerne kan rejse gratis, hvis de er gående eller har cykel med. Bilen skal der bookes plads til. Og fastboende langelændere får rejsen til halv pris. Overfarten tager ca. 35 minutter. Man presser ikke maskineriet unødigt og sparer på den måde udgifter til brændstof. Færgen er jo øboernes livline, og hvis der er brug for hurtig assistance med ambulance, kan færgen gøre turen langt hurtigere.

Skibets radiostation

Vel tilbage i Rudkøbing finder jeg vej til bussen, lidt klogere på færgebetjeningen af Strynø og Steens arbejde samt en god oplevelse rigere.

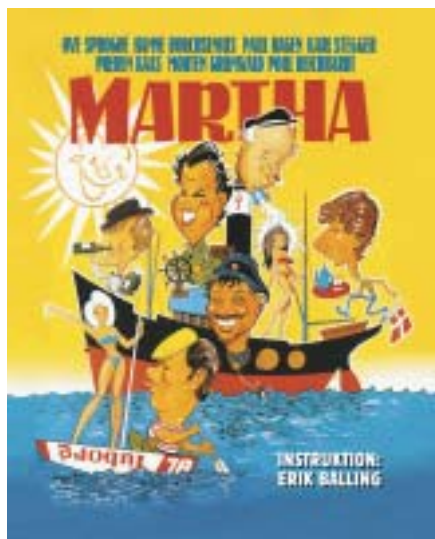
Jan Preisler

DFDS-sammenkomst

Lørdag den 3. december 2016 mødte DFDS-telegrafisterne for 28. gang frem til den traditionelle julefrokost. Igen havde man lagt arrangementet på Børsen i Svendborg, hvor „Martha-messen“ dannede ramme om sammenkomsten. Launy fortalte hvad der var sket af bemærkelsesværdige hændelser der siden sidst. Bl.a. havde John Mogensens enke doneret sangerens opretstående klaver til Børsen. Klaveret trængte til en grundig istandsættelse, før det kan finde sin endelige plads i lokalerne, men det vil bestemt være et fint og brugbart instrument, når det bliver installeret.

Første lørdag i maj arrangerer Launy forevisning af kulturfilmene „Martha“ i Svendborg Bio. Man mødes på Børsen kl. 12 og efter en lille forfriskning bevæger man sig mod biografen.

Traditionelt bænkes styrmændene i den ene side af salen mens maskinmestrene benytter den anden side. Det skulle være en meget festlig forestilling med en del råben og skrigen de to grupper imellem. Beklageligvis har telegrafisterne indtil nu ikke været aktive deltagere i disse festlige forestillinger, selvom den ordblinde gnist efter min mening er en af filmens hovedpersoner.

Af den grund besluttede vi, at det bør der gøres noget ved. Regner Seidler har nu fået stillet 15. billetter til rådighed. Bestilling kan ske ved henvendelse til Regner på mail regnerseidler@hotmail.com eller på tlf. 6590 1505 senest den 1. april. Billetterne koster kr. 150.-, men så er der også inkluderet 3 øl i prisen.

Jan Preisler

Man tabte pusten og gik på grund

I slutningen af december blev vi en forening fattigere, idet Foreningen til Søfartens Fremme efter 172 års virke besluttede at indstille sin aktivitet. Foreningen skulle ifølge vedtægterne fremme alt, hvad der tjener til søfartens bedste og søge at sprede kendskab til og vække interesse for dansk søfart og de til erhvervet knyttede virksomheders arbejde. Gennem alle årene har skiftende bestyrelser forsøgt at efterleve det her anførte formål.

Foreningen til Søfartens Fremmes blev stiftet 1. august 1844 af admiral Michael Bille og en kreds af datidens ledende personligheder inden for søfart, handel og videnskab. De første år blev kræfterne lagt i at få etableret tidssvarende uddannelsesforhold for datidens søfolk, så fremtidens skibsofficerer kunne stå fuldt rustet til de voksende krav, som international søfart stillede til skibenes navigering og drift. Midt i 1800-tallet oprettede man en nautisk aftenskole i København og i 1865 rykkede skolen ind i egen bygning i Havnegade 23. Foreningen drev navigationsskolen indtil 1916, hvorefter staten overtog ansvaret for uddannelsen.

Efter 2. verdenskrigs ophør lagde man i foreningen nu vægten på oplysningsarbejde blandt den danske skoleungdom om vilkår og muligheder for et arbejde til søs. Dansk Skibsadoption blev oprettet. Man holdt foredrag rundt omkring på folkeskolerne for at oplyse ungdommen om deres mulighed for at rette blikket mod en fremtid indenfor dansk søfart. Gennem de følgende år blev kredsen af foredragsholdere udvidet, så den til for få år siden omfattede omkring 20 personer med god aldersmæssig spredning og med repræsentanter for alle faggrupper på de danske skibe. De seneste år blev afholdt 300-400 skoleforedrag årligt.

For at ruste uddannelsesvejlederne på skolerne bedst muligt

afholdt foreningen gennem årene flere kurser for disse. Der kunne være tale om virksomhedsbesøg, besøg på maritime uddannelser eller på skoleskibene, og i mange år blev der tillige afholdt kurser ombord på DFDS' Oslofærge.

Til arbejdet i foreningen var ansat en kontorassistent og en forretningsfører, mens bestyrelsen selvfølgelig tog sig af de mere overordnede dispositioner.

I 1952 begyndte foreningen at udsende et medlemsblad med navnet Søfart, først som kvartals- senere som månedsblad og siden 1985 er bladet udkommet hver uge. Gennem en lang årrække var Per Rungholm redaktør af bladet. For et halvt år siden solgte man en del af bladet, og i løbet af december overgik det helt til Nordiske Medier A/S. Det betyder så, at bladet fortsat produceres og udgives, men ikke længere med Foreningen til Søfartens Fremme som udgiver.

For 2 år siden indskrænkede man kontorpersonalet, idet den person, som varetog arbejdet vedrørende foredragsvirksomheden og kontakten til skolernes uddannelsesvejledere, blev

sagt op. I samme omgang sagde man samtidig farvel og tak for udvist indsats til korpset af frivillige foredragsholdere.

Indkaldelse til generalforsamling, med det formål at nedlægge foreningen, skete i december 2016. Foreningens vedtægter indeholder bestemmelse om, at hvis foreningen skal nedlægges, skal $\frac{3}{4}$ af de afgivne stemmer være for forslaget. Foreningen havde på det tidspunkt 2565 medlemmer, og da der ved den først indkaldte ekstraordinære generalforsamling ikke var mødt tilstrækkeligt antal medlemmer frem, måtte man indkalde til en følgende ekstraordinær generalforsamling, hvor det blot krævedes, at $\frac{3}{4}$ af de fremmødte stemmer skulle stemme for, hvis forslaget skulle vedtages.

På generalforsamlingen, som blev afholdt den 20. december, blev forslaget vedtaget med 50 stemmer for og 2 imod.

Det er trist at søfarten, som gennem årtusinder har været en vigtig del af det danske samfund, nu har mistet et talerør og en samarbejdspartner, som gennem alle årene har virket til Søfartens Fremme.

Jan Preisler

Medlemsstatistik

Ændringer november 2016

3722 Holger E.C. Andersen	aktiv til passiv
5683 Hans Lars Josefsen	ny aktiv
5614 Henrik Andersen	afgået ved døden
5670 Hans Aage Nielsen	afgået ved døden
5684 Nikke Jonas Jensen Nielsen	ny aktiv

December

2581 Jørgen Petersen	afgået ved døden
4845 Niels Anker Larsen	afgået ved døden
5685 Mogens Sanddal Toft	ny passiv

Januar 2017

3762 Gerda Vilholm	afgået ved døden
--------------------	------------------

Medlemstal pr. 31. januar 2017

Aktive 96 Passive 279

Bog anmeldelser

I fremmed havn Danske sømandskirker i udlandet

„Journalisten og forfatteren Lone Kühlmann og den prisbelønnede fotograf Tine Harden har sammen besøgt de danske sømandskirker tæt på nogle af verdens travleste havne. Deres rejse er blevet til en bog med stemningsfulde fotografier og levende beretninger fra de ni byer, hvor sømandskirken stadig er tilstede: New York, Hull, Singapore, Pelepas, Hong Kong, Göteborg, Rotterdam, Hamborg og Algeciras. Sømandskirken blev grundlagt i 1867 på baggrund af en bekymring for sømændenes åndelige tilstand og hvad der kunne ske af ulykker, når de måtte undvære at høre Guds ord. Kirken skulle være et alternativ til gustne havneknejer, hvor sømændene blev plukket for deres hyre.

Mange har spået sømandskirkernes undergang, fordi skibsfarten bliver stadig mere effektiv, og skibene kun ligger kort tid i havn, men I fremmed havn er et vidnesbyrd, om det rige liv, der er i kirkerne og deres vigtige funktion for danskere i udlandet.“

Således lyder forlagets anprisning på bagsiden af bogomslaget til bogen „I fremmed havn Danske sømandskirker i udlandet.“

Og det var med spænding, jeg gav mig i kast med den i stort format og over 270 sider tykke bog. For hvad var der nu sket derude, siden sidst, da man selv var „bruger“ af kirken for længe, længe siden?

Det blev til en lang sørejse, både tilbage i tiden og frem til i dag.

At stå i en fremmed havn har mange telegrafister prøvet, og ofte var turen op til „kirken“ noget der skete, når de første hektiske dage i havn var ovre.

Bogens mange fortællere bringer herlige minder frem om dengang, men samtidig fastholder den én i nutiden, og det er en stor kvalitet ved bogen.

Meget er forandret, der er ikke tid til at komme i land, knap nok at sætte foden på kajen, opgaven for præsten er blevet forandret og er nu at opsøge skibene, der anløber havnen, og deres danske besætningsmedlemmer, som i dag ofte blot består af en tre fire personer. De fleste steder ligger havnen langt væk fra byen, og det tager timer at nå frem. Kun i Pelepas og Algeciras bor kirken ved havnefronten, og kirke er en tilsnigelse for disse to steder, Pelepas ligger i Malaysia som er et muslimsk land, der ikke tolererer kirkelig tilstedeværelse, men så må man jo kalde den ansatte for noget andet! Og i Algeciras er der ingen kirke men blot en stue i præsteboligen, som kan bruges til kirkelige handlinger.

De mange samtaler med kirkerens personale, giver et levende billede af de mennesker, der har valgt et liv i den danske sømandskirke, om det nu er som sømandspræst, assistent eller frivillig medhjælper.

Økonomisk er kirkerne trængt, staten betaler præsten og eventuel assistentløn, resten, drift, bygninger mm må den stedlige kirke selv sørge for: Med utallige bazarer, kulturelle arrangementer, ja opfindsomheden er stor, når det gælder om at rejse midler til kirken, og hjælpsomheden er tilsvarende stor af den lille kreds omkring kirken. Som en af præsterne siger: „Jeg har ikke tal på hvor mange pølser med brød og ketchup jeg har langet over disken i årernes løb!“ Mon folkekirkens hjemlige menigheder helt er klar over hvor forkælede de egentlig er i forhold til den danske sømandskirkes arbejdsvilkår?

Omkring kirkerne er der flere steder en aktiv menighed, som ligeledes er præstens arbejdsområde, og er der børn i den, så klarer han også konfirmandsforberedelse, om det nu er over nettet som i Hongkong, hvor en af konfirmanderne bor i Beijing eller i Rotterdam personligt!

utraditionelle metoder som beskrevet i Rotterdam.

I fremmed havn - danske sømandskirker i udlandet

Lone Kühlmann og Tine Harden
 Indbundet Kr 399.00
 ISBN 978-87-92949-13-4
 Strandberg Publishing A/S
 Gammel Mønt 14
 1117 København K

Bodil Laursen

Den første sømandskirke blev oprettet i Hull i 1871, og eksisterer endnu, flere kom til i årernes løb, og forsvandt igen, hvor skibstrafikken ændrede ruter og havneanløb. Ofte samarbejdede man med norsk og svensk sømandskirke, hvis de var på stedet, således også i Rotterdam, hvor kirken kom til efter krigen. I begyndelsen afholdt man fælles gudtjenester med den svenske kirke, ikke helt gnidningsløst, da danskerne synes den svenske liturgi var for lang, og svenskerne fandt, at der var for mange vers i de danske salmer. Efterhånden blev pladsen for trang i den svenske kirke, og man besluttede at bygge sin egen i Rotterdam. En charmeoffensiv blev indledt for at få en grund ved havnen, og viceadmiral Aage Vedel og generalsekretæren, Palle Nielsen, for sømandskirkerne blev sendt afsted til bystyret for at formidle dette. Ganske uden held, og skuffelsen var stor, og over en frokost hos en af kirkens støtter, fru Lo von Lindern, som var gift hollandsk, gav man udtryk for dette. Fruen i huset var ud af en sømandsslægt, og blev stærkt opbragt over den manglende imødekommenhed. Ved en middag samme aften hos den britiske generalkonsul, fik hun havnedirektøren og formanden for handelstandsforeningen til bords. De bemærkede hendes dårlige humør, og hun fortalte indigneret, at der var utallige danske skibe, som hver dag anløb Rotterdam havn, underforstået lagde penge i by og havn, og så kunne man ikke en gang unde en byggegrund til sømandskirken der. Det kunne herrerne ikke lade sidde

på sig, og de lovede, at gøre noget ved sagen, og det skete og man fik en byggegrund ved Coolhaven. Kirken blev indviet i 1970 med deltagelse af kong Frederik den IX og dronning Juliane. Denne spurgte Lo von Lindern, om hun nu virkelig troede, at de kunne få søfolk til at komme på besøg i kirken til kaffe og brød. „Sagtens“ svarede hun, „men det ville være fint, om vi også kunne tilbyde dem en øl, men desværre har vi lige fået afslag på skænkeret!“ Få dage senere indløb der spiritusbevilling, og i dag kan der stadig købes øl og vin, hvis man ønsker det. Et fint eksempel på at tingene derude ofte måtte lirkes igennem ad uofficielle kanaler.

Og brugerne, sømændene, hvad med dem? De folk, som kirken oprindeligt var rettet imod.

Ja de findes jo heldigvis stadig, og giver i flere samtaler udtryk for stor glæde ved kirkens arbejde, også selv om den i flere tilfælde på det nærmeste mere omhandler servicefunktioner, som indkøb og levering af ønskede varer til de ombordværende, en kontakt som ofte fører til gode samtaler af mere personlig art, og så er man jo tæt på den opgave, som der oprindeligt var målet for kirken. Den nære kontakt med de sejlene landsmænd i fremmed havn.

Bogen er forsynet med et stort kort, der viser tidligere og nuværende sømandskirker og deres beliggenhed, kildeangivelser samt en herlig bunke billeder. Hver kirke får fortalt sin historie, en ofte sej og lang kamp med

Meget à propos

Museet for søfart Helsingør

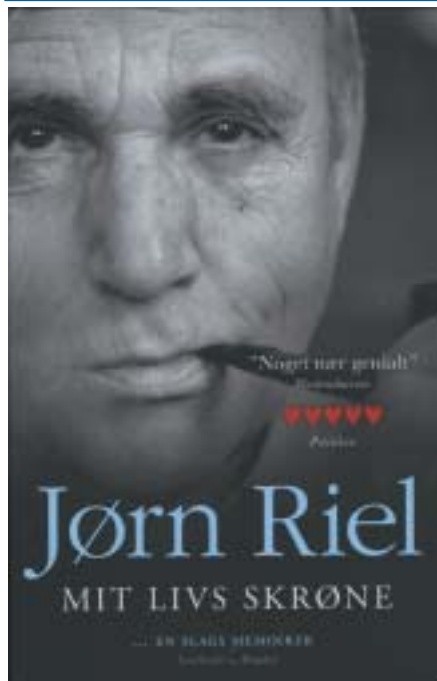
Fra 9. september 2016 til 13. august 2017 vises udstillingen 'Sex & the Sea' som udforsker sømænds lyst, længsler, drømme og sexliv. Udstillingen er lavet af installationskunstner Saskia Boddeke og filminstruktør Peter Greenaway.

'Alle sømænd er glade for piger' lyder det i en skattet sang, som spiller på de forestillinger, der til alle tider har været om sømænd. Udstillingen ser nærmere på myter og virkelighed, når den udforsker sømandens sagnomspundne liv på havet og havnen.

Og det var vel netop disse forestillinger og myter, der var en del af grundlaget for oprettelsen af sømandskirkerne for 150 år siden. Det var bekymringen for sømændenes åndelige tilstand, når de ofte var langt fra hjemmet i flere måneder eller endnu længere tid.

Mit livs skrøne

Om forfatteren

Jørn Riel blev født den 23. juli 1931 i Odense. Senere flyttede familien til København hvor han voksede op på Vesterbro, nærmere betegnet Enghave Plads og Istedgade. Dette område og dets typer er temaet i flere af hans bøger. Medens han gik i gymnasiet hørte han at polarforskeren Lauge Koch planlagde en ekspedition til Nordøstgrønland. Den bestemte han sig for at han ville med på, så han droppede ud af 2. G og startede på Københavns Navigationsskole der dengang lå på Sct. Annæ Plads. Her blev han uddannet både som navigatør og radiotelegrafist og det lykkedes ham at komme med på Lauge Koch Ekspeditionen 1951-1953 til Nordøstgrønland, hvor han blev stationsleder på Ella Ø. Dette var starten på mere end 10 år i det øde og næ-

sten ubeboede Nordøstgrønland som gav inspiration til en stor del af hans forfatterskab. Han debuterede som forfatter i 1970, året efter han var blevet gift med sin svenske hustru Annett. Efter tiden på Grønland har han rejst over hele jorden med korte ture som sejlene radiotelegrafist, men han har primært været i FN/UNHCR's tjeneste som observatør og radiotelegrafist rundt omkring i verdens brændpunkter. Dette og meget andet er også beskrevet i hans bøger. De sidste 25 år har han boet sammen med hustruen i Kuala Lumpur i Malaysia, hvor han fortsat bor.

Om forfatterskabet

Hans produktion har været imponerende, han har udgivet 60 bøger, hvoraf mange er kommet i oplag på flere hundrede tusinde, han er oversat til 20 sprog, alene i Frankrig er der solgt mere end en million, inklusive tegneserier (hans bøger er også udkommet som tegneserier i Frankrig). Selvom han har haft noget svært ved at blive anerkendt på Parnasset af de fin-kulturelle har han modtaget en lang række priser, sidst den meget prestigefyldte Akademiets Store Pris i 2010.

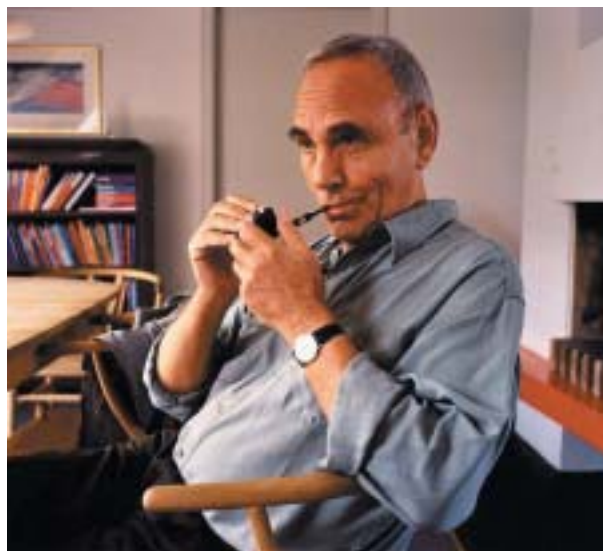
Hans stil er meget karakteristisk i traditionen efter de store „storytellers“ som Somerset Maugham og Kiplings „short stories“, med den forskel at Jørn Riel kalder sine korte historier (ofte ultrakorte) for skrøner. Dette betyder dog ikke, at der ikke er nogen sammenhæng i historierne, der er næsten altid en rød tråd og et gennemgående persongalleri. Hans egen karakteristik af en skrøne er „en løgnehistorie der kunne være sand – eller omvendt“. Det er fornemt disciplineret fortællekunst med sproglig præcision og timing af pointerne. Det er ligeledes karakteriseret ved nogle kostelige personskildringer og en varm humor.

Mange af hans skrøner hidrører

fra fangersamfundet i Nordøstgrønland men er også benyttet på mange af hans andre udgivelser såsom beskrivelserne fra en opvækst på Vesterbro og fra alle tænkelige og utænkelige steder på kloden.

Om bogen

Titlen „Mit livs skrøne, en slags memoirer“ kan vel kaldes en slags selvbiografisk svanesang, men man skal ikke udelukke noget selvom Jørn Riel fylder 86 til sommer. Bogen er ikke nogen kronologisk opremsning af alle hændelserne i hans lange liv, men er meget i stil med hans skrøner med nedslag i mange forskellige perioder i hans tilværelse. Bogen er illustreret med mange gamle sort/hvide privatfotos, hvilket giver den en særlig

autensitet. Bogen kan varmt anbefales.

Efter at have læst bogen, besluttede jeg at jeg ville læse/genlæse Jørn Riels forfatterskab, og her kan det anbefales at læse denne bog først, da den giver en god reference til hans mange bøger. Vil man ikke læse alle bøgerne, kan bl.a. de 3 bind med de samlede skrønerne fra Nordøstgrønland anbefales.

304 sider

Indbundet Kr 299,95 kr.

ISBN-978-87-53613-1

Lindhardt&Ringhof

Knud-Helge Andreassen

Med splitflag og højagtelse

Initiativet til bogen kommer fra SØS-gruppen i Silkeborg. SØS står for Silkeborg ØK Skibsklub, som er en gruppe af tidligere ØK-ansatte. De sætter hinanden stævne to gange årligt, hvor de udveksler beretninger fra livet på de store have.

I 2013/14 lavede museet i Silkeborg en særudstilling med titlen „Fra dreng til mand. Dannelsesrejse på verdenshavene“. Udstillingen rummede dagbøger, breve og souvenirs fra Ole Toft, som i 1963-64 gjorde tre rejser med ØK-skibe som messedreng og ungtejner. Det er en udløber af den udstilling, som efterfølgende betød at SØS blev dannet, og ideen til denne bog blev fostret.

Bogen rummer 8 forskellige beretninger fra messedreng, stewartesse, maskinmester, styrmand og kaptajn. Erindringerne beskriver livet ombord i 60'erne og 70'erne, hvor der

tillige var tid til at opleve noget under skibenes lange ophold under land. Bogen omhandler især de oplevelser og den dannelse, livet til søs har givet hver især, og den betydning det har fået for deres videre færd i livet. Og den er glimrende illustreret med billeder, som knytter sig fint til de enkelte artikler.

Bogens titel kommer af to karakteristiske ting ved ØK – at rederiet måtte sejle med splitflag og at alle skrivelser blev underskrevet „Med højagtelse“

Bogen er udgivet på det lille forlag Kahrius, der har specialiseret sig i udgivelse af privattryk, erindringer og specielle udgivelser, som de store etablerede forlag ikke vil binde an med. Forfattergruppen har skaffet midler til denne udgivelse ved ansøgning til et par velvillige fonde.

Poul Grosen Rasmussen (Red)
ISBN: 9788771531572
168 sider – format 14x24 cm
Pris: 195 kr.

Jan Preisler

100-års jubilæum

Fest i anledning af foreningens 100-års jubilæum

Sted: Hotel Nyborg Strand

Tidspunkt: Lørdag den 7. oktober - søndag den 8. oktober 2017

Fest med middag og overnatning

Deltagere: Medlemmer af RAF med ledsager

Yderligere vedrørende tilmelding følger i næste nummer af Radiotelegraphen

Endnu et afsnit af „nøgleromanen“

Den halvautomatiske nøgle (Vibroplex)

Denne nøgletype er blevet kaldet en halvautomatisk nøgle, fordi den selv kan danne prikkerne, hvorimod man selv laver stregerne.

Ideen til konstruktionen stammer fra ønsket om at finde alternativer til den traditionelle nøgle, som allerede fra telegrafiens barndom var årsag til hyppigt forekommende senesked-hindebetændelse - det vi kender som „glasarm“. Fortidens telegrafister har sandsynligvis været endnu meget op-hængte med arbejde i timevis med af-sendelse af telegrafi alene, og ikke en varieret afsendelse og modtagelse som vi kender det fra den sidste del af for-rige århundrede.

En amerikaner, Horace G. Martin besluttede sig for at løse dette problem, og udtænkte og patenterede en ny nøgletype, allerede dengang kaldet „Vibroplex“. Den fik hurtigt øgenavnet „Bug“ (bille) efter firmaets logo på bundpladen. Trods forskellige ejerforhold gennem årtierne, eksisterer varemærket Vibroplex stadig, og nøglen kan også stadig købes i forskellige grader af finish.

Den mekaniske opbygning, og funktionen af nøglen er en noget kom-

pliceret affære - Helt anderledes end den traditionelle morsenøgle.

Den fungerer ved, at en arm der er ophængt i lodrette lejer, kan bevæges sidevejs. Armen er desuden led-delt, så når armen bevæges til venstre mod et stop, slutter en traditionel kontakt nøglekredsløbet, og med denne bevægelse dannes stregerne. Prikkerne derimod, dannes ved at armen bevæges til højre mod et andet stop, hvorefter den yderste del af armen, der er forbundet med den første del af armen med et stykke bladfjeder, kan svinge frem og tilbage. Denne del af armen er belastet med et lille lod, som kan forskydes frem og tilbage. Under svingningerne frem og tilbage sluttes en anden kontakt i takt med armens svingninger, og på denne måde dannes prikkerne „automatisk“ For-skydningen af det lille lod på armen, bestemmer „trægheden“ af svingningerne, og dermed nøglehastigheden.

Justering af nøglen er lidt af en udfordring, og nok årsag til at mange har opgivet at fortsætte med at bruge den. Der er 6-7 skruer at justere på, men der findes en omfattende vejledning på Vibroplex hjemmeside. Den er skrevet engang i 60'erne. Situationen vanskeliggøres yderligere af at

nøglen dårligt kan bringes til at køre mindre end speed 100. Det er jo ikke et godt udgangspunkt for en nybegyn-der! Der kan dog idag fås specielle vægte til at montere på armen, så hastigheden kan bringes ned.

Uanset justeringen, vil en Vibroplex altid være let genkendelig på sin karakteristik, og det er nok årsagen til at mange stadig gerne bruger den. Hvis du vil se en virkelig ek-vilibrist bruge en Vibroplex, så prøv at se denne Youtube video:
<https://www.youtube.com/watch?v=RYhrSEERvBI>

Se øvelse gør mester!

Det er ikke kun det oprindelige Vibroplex firma, der har fremstillet sådan en nøgletype. Flere af de kendte amerikanske firmaer har lavet nøgletypen. Og lidt interessant her, også i Tyskland er den fremstillet engang i 30'erne med navnet „Novoplex“. Den er ikke særlig køn, men til gengæld kan den som udgangspunkt indstilles til 70 tegn per minut. Den er ind imellem til salg på ebay.

Der er naturligvis meget mere historie at finde på internettet. Prøv for eksempel:

<http://vibroplexcollector.net/>

Jens Otto Sørensen - OZ8SO

Novoplex til venstre, Vibroplex i midten og til højre